

U skladu sa odredbama Zakona o osiguranju (Službene novine FBiH broj 23/17) i Zakonom o obavezni osiguranjima u saobraćaju (Službene Novine FBiH 57/20), na osnovu člana 9.3.1. (viii) Statuta „Wiener osiguranja Vienna Insurance Group“ a.d. a po dobijenoj saglasnosti Rješenjem Agencije za nadzor Federacije BiH, broj: 01-06.3-059-1577-1/21 od 30.9.2021. godine, Izvršni odbor Društva na sjednici održanoj dana 12.10.2021. godine donosi:

**USLOVI ZA OBAVEZNO OSIGURANJE VLASNIKA ZRAKOPLOVA OD ODGOVORNOSTI
ZA ŠTETU PROUZROKOVANU TREĆIM LICIMA I PUTNICIMA**

I. OPŠTE ODREDBE
Član 1.

U smislu ovih Uslova pojedini izrazi znače:

- "Osiguravač" – "Wiener osiguranje Vienna Insurance Group" a.d. Podružnica Sarajevo;
- "Osiguranik" - lice čija se odgovornost pokriva u skladu sa odredbama Zakona o obavezni osiguranju u saobraćaju i ovim uslovima;
- "Ugovarač osiguranja" - lice koje je sa Osiguravačem zaključilo Ugovor o osiguranju;
- "Suma osiguranja" – Iznos do kojeg se pokriva odgovornost osiguranika;
- "Premija" - novčani iznos koji ugovarač osiguranja plaća osiguravaču na osnovu sklopljenog ugovora o osiguranju;
- "Polisa" - Ispravka o zaključenom osiguranju;
- "zrakoplov" - svaka naprava koja može da se održava u zraku i koja ispunjava propisane uslove za bezbjednu zračnu plovidbu;
- "let" se definiše za:
 - 1) putnika i ručnu prtljagu - vrijeme prijevoza putnika zrakoplovom, uključujući njihovo ukrcavanje i iskrcavanje,
 - 2) teret i predatu prtljagu - vrijeme prijevoza tereta i prtljage od trenutka predaje tereta ili prtljage avio prijevozniku do trenutka njihove isporuke ovlaštenom primaocu,
 - 3) treća lica - upotreba zrakoplova od trenutka davanja snage motorima u svrhu voženja po površini zemlje ili stvarnog polijetanja do trenutka kada je zrakoplov na površini zemlje, a njegovi motori su potpuno zaustavljeni, kao i kretanje zrakoplova pomoću vozila za vuču ili guranje, odnosno pomoću sila koje su tipične za pogon ili uzgon zrakoplova, posebno zračnim strujama,
- "usidrenje" - period vremena dok se hidroavion nalazi u plovnom stanju usidren ili privezan, uključivši i porinuće i izvlačenje iz vode;
- "na zemlji" - period vremena kada zrakoplov ne leti;
- "domaći zračni saobraćaj" - letenje pri čijem se obavljanju mjesto polaska i mjesto opredijeljenja nalazi na teritoriji Bosne i Hercegovine;
- "međunarodni zračni saobraćaj" - letenje pri čijem se obavljanju mjesto polaska ili mjesto opredijeljenja nalaze na teritoriji dvije države ili na teritoriji jedne države, ako je predviđeno međusletanje na teritoriji druge države;
- "putnik" - lice koje se prevozi zrakoplovom, uz saglasnost vlasnika zrakoplova, osim članova letačke i kabinske posade zrakoplova koji su na dužnosti za vrijeme leta zrakoplova;

- „Dron“ - je opšti termin za bilo koji zrakoplov na daljinsko upravljanje ili sistem zrakoplova na daljinsko upravljanje;
- „Vlasnik drona“ - znači bilo koje fizičko ili pravno lice koje se upisuje u evidenciju drona kao vlasnik drona;
- „Operator drona“ - fizičko lice koje sigurno izvršava kontrolirani let dronom;
- "MTOM"- najviša dopuštena masa zrakoplova ili drona pri uzljetanju koja odgovara odobrenoj masi specifičnoj za svaki tip zrakoplova i koja je utvrđena u uvjerenju o plovidbenosti zrakoplova;

Član 2.

Po ovim Uslovima osigurava se:

- a) zakonska odgovornost vlasnika zrakoplova za štetu koju za vrijeme leta zrakoplova prouzrokuje trećim licima;
- b) zakonska odgovornost vlasnika zrakoplova za štetu koju za vrijeme leta zrakoplova pričini putnicima;
- c) zakonska odgovornost vlasnika zrakoplova za štetu na stvarima zbog gubitka odnosno oštećenja ličnih stvari putnika koje sa nalaze u kabini zrakoplova odnosno oštećenja tereta i predatog prtljaga
- d) zakonska odgovornost vlasnika dronova za štetu prema trećim licima na teritoriji BiH, a u skladu sa Pravilnikom o uslovima za izvođenje letačkih operacija dronovima (Službeni glasnik BiH, broj 51/20)

Ugovorom o osiguranju vlasnika zrakoplova od odgovornosti prema trećim licima i putnicima pokrivene su štete zbog rizika rata i terorizma, otmice zrakoplova, sabotaže, protivpravnog prisvajanja zrakoplova i pobune.

Osiguranjem zakonske odgovornosti prema trećim licima nisu pokrivene štete:

- koje pretrpi vođa zrakoplova, operator i/ili vlasnik drona, pilot, član posade osiguranog zrakoplova i ostali radnici osiguranika ili lica koja rade u ime osiguranika, za vrijeme obavljanja dužnosti ili bilo kakvog rada, u, na i oko osiguranog zrakoplova, štete na imovini osiguranika, odnosno imovini u njegovoj upotrebi, koje pretrpe putnici za vrijeme trajanja prevoza;
- prouzrokovane ratom i terorizmom za:
 - ✓ državne zrakoplove definisane u skalu sa Čikaškom konvencijom,
 - ✓ zrakoplove modele kojima MTOM iznosi do 20kg;
 - ✓ letjelice koje poljeću s nogu pilota (uključujući motorne paraglajdere i zmajeve);
 - ✓ vezane balone;
 - ✓ papirne zmajeve;
 - ✓ padobrane (uključujući vučene padobrane);
 - ✓ zrakoplove, uključujući jedrilice, kojima MTOM iznosi do 500 kg, i mikrolake zrakoplove koji se:
 - koriste u nekomercijalne svrhe ili
 - koriste za obuku vozača zrakoplove lokalno, koji ne uključuje prelazak državne granice.

Član 3.

Polisa osiguranja za dron koja pokriva štetu prema trećim licima vrijedi isključivo na zemlji, na teritoriji BiH u skladu sa Pravilnikom o uslovima za izvođenje letačkih operacija dronovima (Službeni glasnik BiH, broj 51/20).

II. OSIGURANJE ZAKONSKE ODGOVORNOSTI PREMA TREĆIM LICIMA, PUTNICIMA I STVARIMA

Član 4.

Osiguravač se obavezuje da oštećenom licu nadoknadi sve iznose koje je osiguranik (vlasnik zrakoplova) obavezan, u smislu zakonskih propisa, da plati po njihovom odštetnom zahtjevu, za štetu koju upotrebom zrakoplova pričini i to:

- a) štete prouzrokovane trećim licima za vrijeme leta zrakoplova,
- b) štete koje pretrpi putnik za vrijeme leta zrakoplova,
- c) štete na stvarima zbog gubitka, odnosno oštećenja ličnih stvari putnika koje se nalaze u kabini zrakoplova,
- d) štete na stvarima zbog gubitka, odnosno oštećenja tereta i predane prtljage

Obaveza osiguravača u smislu prethodnog stava ne može preći iznos predviđen u polisi (suma osiguranja).

Član 5.

Osiguravač će naknaditi osiguraniku i troškove sudskih postupaka koji su vođeni u saglasnosti sa osiguravačem, a u cilju zaštite osiguranika od neopravdanih odštetnih zahtjeva trećih lica.

Ukoliko je iznos naknade iz osiguranja, zajedno sa iznosom radi pobijanja takvog odšetnog zahtjeva (troškovi sudskog postupka), bio veći od osiguranog iznosa, onda je osiguravač u obavezi da plati naknadu iz osiguranja i troškove sudskog postupka, koji se obračunavaju na sledeći način:

- (naknada iz osiguranja/(naknada iz osiguranja+troškovi sudskog postupka))*osigurani iznos;
- (troškovi sudskog postupka/(naknada iz osiguranja+troškovi sudskog postupka))*osigurani iznos;

Član 6.

Osiguranje zakonske odgovornosti vlasnika prema trećim licima, putnicima i stvarima uključuje i zakonsku odgovornost zapovjednika, pilota i ostalih članova posade osiguranog zrakoplova, kao i operatora drona u slučaju osiguranja drona, s tim da se na taj način ne poveća visina osiguranog iznosa predviđenog u polisi.

Član 7.

Osigurani iznos predstavlja gornju granicu obaveze osiguravača po jednom zrakoplovu ili dronu za sve štete nastale kao posljedica jednog štetnog događaja.

(1) Najniži osigurani iznos za zrakoplove po jednom štetnom događaju određena ugovorom o osiguranju iz iznosi:

a) za štete trećim osobama:

- 1) za letjelice koje polijeću s nogu pilota 10.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u konvertibilnim markama (KM),
- 2) za slobodne balone s posadom 20.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,
- 3) za zrakoplove kojima MTOM iznosi:
 - do 500 kg, 750.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,
 - od 501 kg do 1000 kg, 1.500.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,

- od 1001 kg do 2700 kg, 3.000.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,
- od 2701 kg do 6000 kg, 7.000.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,
- od 6001 kg do 12.000 kg, 18.000.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,
- od 12.001 kg do 25.000 kg, 80.000.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,
- od 25.001 kg do 50.000 kg, 150.000.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM,
- od 50.001 kg do 200.000 kg, 300.000.000,00 SDR – protuvrijednost izražena u KM,
- od 200.001 kg do 500.000 kg, 500.000.000,00 SDR – protuvrijednost izražena u KM,
- iznad 500.001 kg do 700.000.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM;

- b) za pojedinog putnika 250.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM;
- c) za osobne stvari putnika koje se nalaze u kabini zrakoplova 1131,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM;
- d) za teret i predanu prtljagu po 1 kg iznosi 19,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM.

(2) Iznimno od stavka (1) tačke b) ovoga člana, najniži osigurani iznos po jednom štetnom događaju za zrakoplove kojima MTOM iznosi 2700 kg ili manje, a koji se ne koristi u komercijalne svrhe, za pojedinog putnika iznosi 100.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM.

(3) Iznimno od stavka (1) ovoga člana, za zrakoplove koji se ne koriste u komercijalne svrhe, odnosno koji se koriste za obuku vozača zrakoplova, sportsko i amatersko letenje i koji se koriste samo za let unutar zračnog prostora BiH najniži osigurani iznos po jednom štetnom događaju ne može biti niža od:

- a) 8.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi do 200 kg, kao i za Dronove čija je maksimalna masa na polijetanju veća od 0,248 kg
- b) 25.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi od 201 kg do 500 kg,
- c) 50.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi od 501 kg do 1000 kg,
- d) 80.000,00 SDR - protuvrijednost izražena u KM, za zrakoplove kojima MTOM iznosi od 1001 kg do 2700 kg.

Član 8.

Utvrđivanje štete iz osnova zakonske odgovornosti vrši osiguravač u zajednici sa osiguranikom, odnosno ukoliko dođe do spora, sud.

Osiguranik ne smije bez saglasnosti osiguravača priznati svoju odgovornost za štete nanesene oštećeniku. Ukoliko osiguranik učini takvo priznanje, ono ne obavezuje automatski osiguravača na naknadu, već samo ako se naknadno utvrdi da je osiguranik stvarno odgovoran za nastalu štetu.

III. OSIGURANJE ZAKONSKE ODGOVORNOSTI PREMA PUTNICIMA

Član 9.

Po odredbama ovog dijela Uslova, osigurava se zakonska odgovornost vlasnika zrakoplova za štetu koju upotrebotom zrakoplova pričini putnicima. Osiguranjem je pokrivena odgovornost vlasnika zrakoplova za štete koje pretrpe putnici uslijed:

- smrti;
- potpunog ili djelimičnog invaliditeta;
- prolazne tjelesne povrede;
- oštećenja ili uništenje ličnih stvari i registrovanog prtljaga putnika ako se zrakoplov koristi u komercijalne svrhe.

Član 10.

Odgovornost vlasnika zrakoplova je osigurana za vrijeme trajanja leta putnika u zračnom saobraćaju.

Član 11.

Osiguravač se obavezuje da osiguraniku naknadi:

- za odgovornost prema putnicima u domaćem zračnom saobraćaju, sve iznose koje bi osiguranik trebalo da plati ili je već platio oštećenom, u smislu zakonskih propisa koji regulišu ovu materiju;
- za odgovornost prema putnicima u međunarodnom zračnom saobraćaju, sve iznose koje bi osiguranik trebalo da plati ili je već platio oštećenom, u smislu međunarodnih konvencija koje je ratifikovala naša zemlja.

Naknade iz prethodnog stava ne mogu biti veće od osiguranog iznosa.

Član 12.

Osiguravač će naknaditi osiguraniku i sve sudske troškove razumno učinjene radi odbrane osiguranika od neosnovanih ili pretjeranih odštetnih zahtjeva.

Ukoliko je iznos naknade iz osiguranja, zajedno sa iznosom radi pobijanja takvog odšetnog zahtjeva (troškovi sudskog postupka), bio veći od osiguranog iznosa, onda je osiguravač u obavezi da plati naknadu iz osiguranja i troškove sudskog postupka, koji se obračunavaju na sledeći način:

- (naknada iz osiguranja/(naknada iz osiguranja+troškovi sudskog postupka))*osigurani iznos;
- (troškovi sudskog postupka/(naknada iz osiguranja+troškovi sudskog postupka))*osigurani iznos;

Član 13.

Osiguranik je dužan da dostavi osiguravaču sve odštetne zahtjeve putnika sa dokazima potrebnima utvrđivanje štete, odnosno posledica ostvarenja osiguranog slučaja.

III. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Isključeni rizici

Član 14.

Osiguravač neće naknaditi osiguraniku bilo koji gubitak ili štetu prouzrokovano:

1. Za vrijeme dok je zrakoplovom upravljalo lice koje nema odgovarajuću dozvolu za rad (u smislu Zakona kojima se uređuje zrakoplovstvo u BiH) za upravljanje konkretnom vrstom zrakoplova (izuzev dok se zrakoplov vozi po zemlji, a njime upravljaju ovlašćeni mehaničari - kvalifikovani koji nisu predviđeni za obavljanje leta);

2. Učestvovanjem na zrakoplovnim utakmicama, izvođenja akrobatskih, rekordnih i sličnih letova koji predstavljaju specijalne rizike (izuzev ako se to izričito ugovori i uz plaćanje dodatne premije);
3. Za vrijeme probnih letova poslije konstrukcije ili rekonstrukcije osiguranog zrakoplova kojom se mijenjaju njegova svojstva (izuzev ako se to izričito ugovori i uz plaćanje dodatne premije);
4. Korišćenjem terena - aerodroma – letilišta, koja nemaju odobrenje nadležnih zrakoplovnih organa za slijetanje i polijetanje, izuzev u slučaju više sile ili ako je takvu odluku donio pilot koji ima odgovarajuće ovlašćenje zrakoplovnih organa za donošenje takve odluke;
5. Prevozom zrakoplova bilo kojim prevoznim sredstvom, osim ako se prevoz vrši kao posljedica ostvarivanja rizika osiguranog po osnovu kasko osiguranja;
6. Nepreduzimanjem propisanih, odnosno odgovarajućih mjera predostrožnosti od strane osiguranika u cilju bezbednosti zrakoplova za vrijeme dok se ovaj nalazi na otvorenom prostoru;
7. Ukrcajem većeg broja putnika ili veće količine tereta od kapaciteta, odnosno od maksimalno dozvoljenog opterećenja zrakoplova;
8. Ostvarenjem hemijskog rizika prilikom upotrebe zrakoplova za aviotretiranje poljoprivrednih i šumskih površina (izuzev ako se posebno ugovori uz dodatnu premiju);
9. Štetu nastalu na prtljagu i teretu ukoliko se zrakoplov ne koristi u komercijalne svrhe;
10. Dok se zrakoplov nalazi van geografskih granica navedenih u polisi, izuzev u slučaju više sile;
11. Grubom nepažnjom osiguranika. Izuzetno, štete nastale usled grube nepažnje vođe zrakoplova, pilota i drugih članova posade, sa izuzetkom šteta navedenih pod tačkom 2, 3, 4 i 6. ovog člana, pokrivena su osiguranjem;
12. U slučaju kršenja odredbi propisanih Pravilnikom o uvjetima za izvođenje letačkih operacija dronovima (Službeni glasnik BiH, broj 51/20) ukoliko se zaključi polisa osiguranja od odgovornosti vlasnika drona

**Obaveze osiguranika
Član 15.**

Osiguranik je dužan:

1. Da prilikom zaključenja ugovora o osiguranju prijavi sve okolnosti koje mogu uticati na ocjenu rizika;
2. Da za vrijeme trajanja osiguranja ne preduzima bez saglasnosti osiguravača, nikakve radnje kojima se povećava rizik i da takve radnje ne dozvoli ni trećim licima;
3. Da za zrakoplov vodi sve zakonskim i drugim propisima predviđene isprave i knjige i da ih na zahtjev osiguravača dostavi na uvid;
4. Da preduzme, po mogućnosti i u saglasnosti sa osiguravačem, sve razumne mjere u cilju izbjegavanja odnosno smanjenja šteta;
5. Da o nastalom gubitku ili šteti odmah obavijesti osiguravača.
6. Da se prema osiguranom zrakoplovu odnosi sa pažnjom dobrog privrednika i preduzima sve potrebne mjere u cilju obezbjeđenja njegove sigurnosti;
7. Da dostavi Osiguravaču na uvid svu dokumentaciju i podatke o mjestu nesreće i njenim okolnostima;
8. Da odmah obavijesti Osiguravača ukoliko se protiv njega ili lica za koje odgovara vodi krivični postupak ili spor ili ako je protiv njega podnijeta optužnica, te o tome dostavi svu dokumentaciju,
9. Da, na zahtjev Osiguravača, vođenje eventualnog pravnog spora prepusti Osiguravaču.
10. Da dostavi osiguravaču sve odštetne zahtjeve putnika, i trećih lica koji su mu dostavljeni direktno, sa dokazima potrebnim za utvrđivanje štete, odnosno posljedica ostvarenja osiguranog slučaja.

**Regres
Član 16.**

Isplatom naknade štete na osiguravača, u granicama isplaćene naknade, prelaze sva prava koja osiguranik ima prema trećim licima odgovornim za nastalu štetu. Osiguranik je dužan da obezbijedi pravo na naknadu štete od lica odgovornog za štetu i da ga, na zahtjev osiguravača, prenese na njega, kao i da pruži osiguravaču pomoć u ostvarenju tog prava a u skladu sa ograničenjima propisanim u članu 25. stav 3 Zakona o obveznim osiguranjima u saobraćaju u FBiH.

**Područje zračne plovidbe
Član 17.**

Osiguranje po ovim Uslovima obuhvata letove koji se obavljaju pod normalnim uslovima i okolnostima u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, ukoliko se drugačije ne ugovori.

Osiguravajuće pokriće za dronove se može ugovoriti samo za područje BiH.

**Trajanje osiguranja
Član 18.**

Osiguranje počinje da teče u 24:00 časova prvog i završava se u 24:00 časa poslednjeg dana predviđenog u polisi po lokalnom vremenu u Bosni i Hercegovini.

**Plaćanje premije
Član 19.**

Premija se plaća neposredno po zaključenju ugovora o osiguranju, i to unaprijed u cijelom iznosu za godinu dana, odnosno za period osiguranja, ako je zaključeno osiguranje sa rokom trajanja kraćim od godinu dana s tim da se kod osiguranja putnika, ličnih stvari, tereta i prtljaga naplaćuje akontativna premija gdje se konačan obračun vrši po isteku skadence u skladu sa u skladu sa ostvarenim vrijednostima u toku perioda osiguranja. Osiguranik je dužan da vodi evidenciju o broju prevezenih putnika ličnih stvari, tereta i prtljaga za svaki let koji je obavio, kao i pređeno rastojanje. Ove informacije dostavlja osiguravaču radi konačnog obračuna premije.

**Prenos prava iz osiguranja
Član 20.**

(1) Osiguranjem po ovim Uslovima pokriven je samo interes osiguranika navedenog u polisi. Osiguranik ne može, bez pristanka osiguravača, svoja prava iz osiguranja prenosi na treća lica.

(2) Osiguranik koji otudi zrakoplov ili dron dužan je o tome obavijestiti društvo za osiguranje kod kojeg je osigurana njegova odgovornost koje je otuđeno u roku od 30 dana od dana otuđenja i postupiti u skladu sa članom 9. stav 6. Zakona o obveznim osiguranjima u saobraćaju.

(3) Ugovor o osiguranju zaključen s prethodnim vlasnikom prestaje važiti u trenutku kada je novi vlasnik zaključio ugovor o osiguranju od zrakoplovne odgovornosti na svoje ime.

(4) Prestankom važenja ugovora iz stavka (3) ovoga člana, osiguranik, prethodni vlasnik zrakoplova, ima pravo na povrat dijela premije za neiskorišteno razdoblje pokrića, pod uvjetom da je postupio u skladu s obavezom iz stava (2) ovoga člana i u slučaju da nije bilo štete u razdoblju osiguranja po navedenoj polici.

(5) Iznimno od stava (3) ovoga člana, ugovor o osiguranju od odgovornosti zaključen s prethodnim vlasnikom ostaje na snazi do isteka trajanja osiguranja, ukoliko novi vlasnik, u tom roku, nije zaključio ugovor o osiguranju od zrakoplovne odgovornosti na svoje ime, u tom slučaju se po samom zakonu smatra da su prava i obveze, kao i odgovornost za upotrebu zrakoplova ili drona, preneseni na novog vlasnika danom zaključenja ugovora o prijenosu vlasništva.

(6) U slučajevima u kojima prema zakonu i ovim Uslovima dođe do raskida ugovora ili prestanka njegovog dejstva prije isteka roka na koji je ugovor o osiguranju zaključen, postoji obaveza osiguravača da ugovaraču osiguranja vrati premiju osiguranja za neiskorišćeni period trajanja osiguranja, obračun premije osiguranja za povrat vrši se po principu "pro rata temporis".

Rješavanje sporova
Član 21.

Ukoliko kod primjene ovih Uslova dođe do spora, on će se rješavati pred sudom čija će se mjesna nadležnost odrediti prema sjedištu osiguravača.

Vansudsko rješavanje sporova
Član 22.

Sva lica koja svoj pravni interes crpe iz Ugovora o osiguranju zaključenom prema ovim uslovima, prvenstveno će sve svoje eventualne sporove sa osiguravačem, koji proizilaze ili su u vezi sa predmetnim Ugovorom o osiguranju, nastojati rješiti sporazumno, podnošenjem pisanih zahtjeva ili prigovora. O prigovoru ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika odlučivaće osiguravač, u roku od 15 (petnaest) radnih dana od prijema prigovora. Ukoliko osiguravač ne odgovori na prigovor u navedenom roku, smatraće se da je prigovor odbijen.

Obrada i čuvanje ličnih podataka
Član 23.

- (1) Osiguravač obrađuje podatke o ugovaraču osiguranja/osiguraniku u svrhu realizacije ugovora o osiguranju i ispunjavanja obaveza predviđenih važećim propisima, kao i promovisanja drugih proizvoda Osiguravača.
- (2) Ugovarač osiguranja/osiguranik ima pravo da se informiše o podacima koje Osiguravač vodi o njemu i ima pravo i obavezu da od Osiguravača zahtjeva ispravku, dopunu i ažuriranje podataka kojise odnose na njega.
- (3) Podatke o ugovaraču osiguranja/osiguraniku mogu koristiti zaposleni kod Osiguravača, članice VIG grupacije, reosigurajuća društva sa kojima Osiguravač ima zaključen ugovor o reosiguranju, kao i zaposleni kod drugih lica i/ili institucija kojima Osiguravač dostavlja podatke shodno zakonskim propisima ili ugovornim obavezama u vezi ispunjavanja odredbi ugovora o osiguranju i utvrđivanja naknade.
- (4) Ugovarač osiguranja/osiguranik ima pravo da svoj ranije dat pristanak na obradu podataka udruge svrhe osim u svrhu zaključenja i ispunjenja ugovora, opozove. U slučaju da ugovarač osiguranja/osiguranik želi da opozove svoj pristanak, dužan je da obavještenje o tome dostavi Osiguravaču u pisanoj formi. Osiguravač je dužan da nakon primljenog obavještenja ugovarača osiguranja/osiguranika o opozivu ranije datog odobrenja u druge svrhe osim u svrhu zaključenja i ispunjenja ugovora, podatke o njemu briše.

Svojim potpisom na ponudi za zaključenje ugovora o osiguranju/polisi ili drugom dokumentu, ugovarač osiguranja/osiguranik potvrđuje da je obavješten i saglasan sa gore navedenim, te saglasnost data na ovaj način, predstavlja pravni osnov osiguravaču za obradu i prikupljanje podataka o ličnosti ugovarača osiguranja/osiguranika, shodno odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka

**Isključenje u slučaju sankcija
Član 24.**

(1) Osiguravač neće dati pokriće i neće biti odgovoran za plaćanje bilo koje štete ili za davanje bilo kakve naknade u skladu sa ovim uslovima u mjeri u kojoj bi davanje tog pokrića, plaćanje te štete ili davanje naknade moglo izložiti osiguravača, njegovog reosiguravača ili bilo koju drugu članicu VIG grupacije, bilo kakvoj sankciji, zabrani ili ograničenju prema odlukama Ujedinjenih Nacija ili trgovinskim ili ekonomskim sankcijama, zakonima ili propisima Bosne i Hercegovine, Evropske Unije ili Sjedinjenih Američkih Država, pod uslovom da takvo postupanje nije protivno važećem zakonodavstvu u Bosni i Hercegovini.

**IV. ZAVRŠNE ODREDBE
Član 25.**

Ovi Uslovi osiguranja stupaju na snagu i primjenjuju se od 29.10.2021. godine te će se koristit u poslovanju sa osiguranicima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Stupanjem na snagu ovih Uslova stavljuju se van snage Uslovi donijeti 19.11.2020. godine.